

Innspillsnotat til åpen høring i Familie- og kulturkomiteen, ang.

Endringer i krisesenterlova (tydeleggjering av det kommunale ansvaret og grunnlag for behandling av personopplysninger m.m.)

Reform – ressurscenter for menn har lang erfaring med å gi hjelp til menn utsatt for vold i nære relasjoner, og til gi krisesentrene støtte og kompetanse til å gi et tilbud til denne målgruppen.

Reform er uenig i departementets forslag om at bestemmelsen i loven om atskilte botilbud for kvinner og menn videreføres i Endringer i krisenterlova.

Det er på det rene at krisesentertilbudet til menn, og barn i følge med menn, mange steder i landet er av dårligere kvalitet enn tilbudet til kvinner. At det er slik, henger i sterk grad sammen med denne lovbestemmelsen. Påbudet om at kvinner og menn skal være fysisk atskilt, rammer også grupper av skeive voldsutsatte. 2/3 av krisesentrene oppgir at de ikke har et likeverdig tilbud til menn, og samme undersøkelse viser at 17 botilbud til menn ikke er i tråd med forskrift om sikkerhet i krisesentertilbudet. Innholdet i botilbudet til menn og barn har ofte en vesentlig lavere standard i form av sikkerhet, tilbud om deltakelse på aktiviteter, og mindre bistand under bo-oppholdet. Disse manglene er utdypet i Reforms høringssvar til Forslag til endringer i krisesenterloven (2024).

En konsekvens av bestemmelsen er at barn som kommer til krisesenteret i følge med far får et dårligere tilbud enn barn som kommer i følge med mor.

Dette var også bakgrunnen for forsøk med integrert krisesenter ved Romerike krisesenter, som er evaluert av NOVA. Reform er uenig i vurderingen departementet har gjort av forsøket og NOVA-evalueringen. Både erfaringene fra Romerike krisesenter og NOVAs evaluering, viser at tilbudet til menn og barn i følge med far er blitt betydelig bedret ved Romerike krisesenter. Både kvinner og menn har følt seg trygge og ivaretatt. Det har ikke vært noen utfordringer med sikkerhet i prosjektperioden. I forslaget underslår departementet at NOVA-evalueringen dessuten viser at kvinner og barn har opprettholdt et godt, trygt og kanskje forbedret tilbud i perioden et integrert krisesentertilbud er prøvet ut, enn hva som ellers ville vært tilfelle.

I forslaget til lovendring fester departementet seg ved noen forhold ved et felles botilbud, som ved Romerike krisesenter må ta høyde for. Dette gjelder kvinner fra svært kjønnssegregerte kulturer og kvinner som har vært utsatt for særlig omfattende vold fra menn. For en mer detaljert beskrivelse av hvordan behovene til de ulike gruppene kan ivaretas samtidig, viser vi til høringsnotatet til komiteen fra Romerike krisesenter/Samfunnsbedriftene.

Reform er uenig i at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig for at kommunene og krisesentrene selv kan utforme tilbudet slik at det blir best for sine beboere. Dette vil være i tråd med departementets øvrige linje i lovforslaget, der de framhever at de ikke ønsker å detaljstyre kommunene i utformingen av sine tjenester.

Det er viktig med en videre kunnskapsutvikling av krisesentertilbudet og hvordan behovene til ulike grupper kan møtes. Vi ser imidlertid ikke at det er behov for en ytterligere evaluering, for å fjerne bestemmelsen om et atskilt botilbudet til menn og kvinner.

Til grunn for vår vurdering legger vi også at det ikke bare er Romerike krisesenter som har gode erfaringer med et integrert krisesenter. Gjennom vårt arbeid er vi kjent med at det er flere krisesentre i Norge, der menn og barn i følge med menn tidvis bor sammen med kvinner på krisesenter. Disse krisesentrene vurderer barnas behov som viktigst, og har erfart felles boform som en god løsning.

Av landets krisesentre er det ifølge NOVA-evalueringen over 50 % (22 av 43) som deler vårt syn, og som mener at botilbudet for kvinner og menn bør være felles. Lovforslaget er med andre ord i utakt med synet til flertallet av krisesentrene. Vi mener det er urimelig at ikke disse krisesentrene skal kunne drives som felles botilbud, dersom forholdene tilsier det.

Lovverket bør åpne for ulike måter å organisere tjenesten på, slik at kvinner, menn og deres barn skal ha mulighet til å bo sammen på krisesenter.

Vi vil også imøtegå kritikken fra enkelte hold, som hevder at vi som argumenterer for et felles botilbud har et kjønnsnøytralt syn på vold, og ved det skulle overse at det er flere kvinner som utsettes for grov og gjentatt vold, og at kvinner oftere frykter for å bli drept eller skadet av partner. Dette medfører ikke riktighet.

Det er viktig å erkjenne at vold er et sammensatt og interseksjonelt fenomen hvor ulike sårbarhetsfaktorer og diskrimineringsgrunnlag virker sammen. Dette visker ikke ut kjønnsdimensjonen. Det er ikke å overse kvinners særlige stilling på dette område når vi har inkludert nye perspektiver og nye grupper i krisesentertilbudet (innvandrere, barn, personer med nedsatt funksjonsevne, utsatte for tvangsekteskap, negativ sosial kontroll med flere). Å gå inn for et felles botilbud har heller ikke med noen undervurdering av vold mot kvinner å gjøre. En slik endring i loven vil derimot gi et bedre tilbud til menn, og barn i følge med menn, når de er utsatt for vold i nære relasjoner, med mange av de samme konsekvensene som slik vold har for kvinner.

Vi vil utdype våre synspunkter i den muntlige høringen for komiteen.

Oslo, 12. mai 2025

Are Saastad /s/
daglig leder

Ole Brede Nordfjell
fagsjef